

בעניין: [REDACTED]

נגד

מנהל אגף בכיר מעונות יום ומשפחתונים לגיל הרך (הממונה).

החלטה-עיכוב ביצוע

בפני ערר לפי ס' 55 לחוק הפיקוח על מעונות יום לפעוטות, התשע"ט-2018 (להלן – חוק הפיקוח) על החלטת הממונה מיום 4 באפריל 2023 שלא לאשר העסקת העוררת במעון יום השייך לרשת מעונות [REDACTED] (להלן – העובדת או העוררת).

בחנתי את הערר, ומצאתי שיש מקום לבחון עיכוב ביצוע של החלטת הממונה כבר עתה.

דחיפות עיכוב הביצוע ברורה שכן מדובר בפגיעה בחופש העיסוק של העובדת, שממילא מועסקת בשכר נמוך, במקצוע בו היא עוסקת למעלה מ-30 שנה. אם לא די בכך, הרי שמדובר בעובדת בעשור השביעי לחייה וחולת סוכרת שבאופן טבעי קיים לה קושי להשתלב בשוק העבודה, אם תיפלט ממנו.

רקע

החלטת הממונה התקבלה נוכח העובדה כי "קיים מידע פלילי" המצביע על קיומו של הליך פלילי לעוררת בחשד לעבירות של איומים והתעללות פיזית או נפשית בחסר ישע, כך לפי סעיף 2 בהחלטה. לפי תדפיס מידע פלילי מיום 19 באפריל 2023 (להלן – תדפיס מידע פלילי) מדובר בתיק חקירה שנפתח לעובדת בשנת 2022 בחשד לעבירה מיום 28 ביוני 2022 (להלן – האירוע).

מסעיף 2 בעמ' 2 להחלטת הממונה נראה שנפלה טעות בהחלטת הממונה, כאילו העוררת הורשעה כבר בעבירות. תדפיס מידע פלילי שולל הנחות מוצא אלה.

הממונה נסמך, כך לפי סעיף 6 בעמוד 1 להחלטתו, על חזקה לפיה ביחס לכל עבירה המופיעה בחלק א' לנוהל הרישום הפלילי – בהן עבירת ההתעללות, אפילו הנחשד בה לא ראוי שיועסק במעון יום, וזאת מפאת מהותה וחומרתה של העבירה. לשיטת הממונה, על המבקש את ההעסקה, גם אם התיק נמצא רק בשלבי חקירה משטרתית, מוטל הנטל להפריך את החזקה כאמור.

מעבר לכך, הממונה מציין בעמוד 2 כי שקל את נסיבותיה האישיות שפירטה העוררת בשימוע שנערך לה בכתב, ובכלל זאת ניסיונה רב השנים בחינוך בגיל הרך, את גילה בעת ביצוע העבירה (כאמור, אין תיעוד שהעוררת הורשעה בעבירה כלשהי) וכן את חלוף הזמן ממועד ביצוע העבירה (כנ"ל).

לפי הערר, העוררת בת 61, עובדת בטיפול בפעוטות כ-36 שנה במסגרת מעונות "נעמ"ת" ו"אמונה", כאשר היא עובדת במעון המסוים של אמונה כבר 15 שנה. העוררת מעידה על אהבתה לעבודה ולפעוטות. לטענת הערר, כל שנות עבודתה במעונות, לא היו תלונות כלפי עבודתה.

לגבי האירוע בגינו קיים לה תיק חקירה, כי מדובר בתיק שנפתח בעקבות תלונה של הורה. העוררת מפרטת שנקראה לחקירה במשטרה, שם הושמעה לה הקלטה ממהלך יום פעילות במעון. עוד מצוין, כי בעקבות החלטת הממונה פנתה העוררת לתחנת המשטרה, אז נמסר לה שהתיק הועבר לפרקליטות.

מטעם העוררת צורפו גם:

מכתב חתום ע"י הגב' [REDACTED], מפקחת המעון מטעם רשת המעונות [REDACTED] לממונה מיום 5 במרץ 2023 – המדריכה מתייחסת לעבודתה של העוררת על סמך היכרות נטענת של למעלה מ-11 שנה בעבודה.

מכתב נוסף חתום ע"י הגב' [REDACTED] לאחר החלטת הממונה – מוסיף כי "גם בביקורים של פיקוח משרד העבודה בעבר ומשרד החינוך היום מעולם לא צוינה בעיה כלשהיא מהתצפיות על [REDACTED]".

מכתב חתום על ידי מנהלת המעון המתייחס להחלטת הממונה. אביא אותו כלשונו:

"[REDACTED] עובדת במעון [REDACTED] המון שנים ולא בכדי, היא העובדת הכי טובה שלנו, הילדים וההורים אוהבים אותם והם רשמו את ילדיהם לשנה הבאה בתנאי שהיא ממשיכה. [REDACTED] לא מחסירה אף יום על אף ולמרות היותה חולת סוכרת. תמיד הילדים בעדיפות ראשונה אצלה, נתינה ואהבה זה שמה הנוסף. הגיעה תלונה שאינה משקפת מי שהיא באמת. תלונה שעוד לא הוכחה. הטענה כי היא השתמשה באלימות כלשהי מול הילדים מופרכת לחלוטין והזויה.

מכיוון שהטיפול בתלונה נעשה מאוחר לא היה ניתן לראות מצלמות וחבל. כדי להוכיח את חפותה ניתן לבוא ולהסתכל במצלמות בחודש חודשיים האחרונים ולראות שהילדים מטופלים הכי טוב שאפשר. מיותר לציין את הסבל שעלול להיגרם [REDACTED] בעקבות אי הסכמה להמשך עבודתה. היא חולת סוכרת והדבר יכול להזיק לה על לא עוול בכפה. התיק נמצא בפרקליטות ולא נקבע כלום והדבר יכול להמשך עוד זמן. אנו סמוכים ובטוחים כי התיק ייסגר. אני מבקשת לדון שוב בבקשה הזו ולחכות להחלטת הפרקליטות בנושא ולאפשר לה לעבוד כי עובדת כזאת היא נכס למעון ולילדים שמטופלים על ידה במסירות ואהבה וגדלים בצורה הכי טובה להם."

דיון

בחודשים האחרונים הוועדה ערה למספר גדל של בקשות עיכוב ועררים המוגשים על רקע דומה לזה המתואר בבקשה. בדומה להחלטות קודמות של הוועדה (ראו למשל, 25/22, 26/22, 6/23) גם המקרה הזה מציף את אותן סוגיות רוחב הנובעות מייחודו של חוק הפיקוח, המורכבויות הכרוכות ביישומו של חוק חדש ולא-סטנדרטי. כל זאת תוך כדי שינוי כללי של התייחסות המדינה למעונות היום, ומבלי שניתן מענה בחוק או בנהלים לשלל שאלות הדרושות לצורך בירור המקרים המובאים בפני הממונה או הוועדה. האמור מתייחס בפרט לנוהל בדיקת רישום פלילי לצורך הנפקת רישיון הפעלה למעון יום עליו נסמך הממונה בהחלטתו (להלן – נוהל רישום פלילי). אאיר רק את המעט הדרוש להחלטה לעת הזו במסגרת החלטה על עיכוב ביצוע, מבלי להעמיק.

ס' 15 לחוק הפיקוח מקנה לממונה סמכות רחבה מאוד וחריגה ביחס להעסקת עובדים במעונות יום ; ומחייב את הממונה לאשר באופן ממשי העסקת כל עובד, ובמסגרת זאת לאשר כי לא הורשע ולא תלויים ועומדים נגדו הליכים פליליים בעבירה שמפאת מהותה, חומרתה או נסיבותיה אין זה ראוי שיועסק במעונות יום. לפי הממונה, כדי לסייע לו בהפעלת שיקול הדעת נקבע "נוהל בדיקת רישום פלילי לצורך הנפקת רישיון הפעלה למעון יום" (להלן – נוהל רישום פלילי). כפי שצוין בהחלטות רבות של הוועדה, יישומו של הנוהל מעלה קשיים מהותיים.

לשיטת הממונה, הנוהל קובע חזקה לפיה ביחס לכל עבירה המופיעה בחלק א' לנוהל הרישום הפלילי, אפילו הנחשד בה – מרגע שהוגשה תלונה נגדו כך שמרשמה בתדפיס המידע הפלילי על שמו - לא ראוי שיועסק במעון יום, וזאת מפאת מהותה וחומרתה של העבירה. יתר על כן, על המבקשת מוטל הנטל להפריך חזקה זו כאשר ברי כי אין לה גישה לחומרי החקירה וכלל לא ברור מה לעמדת הממונה דרוש ומספיק כדי להרים נטל זה.

כל זאת כאשר מדובר בעוררת שאינה מיוצגת.

גם הממונה לא הציג פירוט או מידע אודות האירוע עצמו, למרות שממועד האירוע שנחשד כעבירה ועד להחלטת הממונה חלפו מעל ל-9 חודשים.

המחסור בתשתית עובדתית אצל הממונה ראוי שלכל הפחות ישפיע על שיקול הדעת וההליכים לקבלת החלטה אשר מצופה מהממונה להפעיל ולקיים קודם לקבלת החלטה. אך לא כך מיושם הנוהל, וטרם החלטת הממונה התקיים לעוררת – שכאמור אינה מיוצגת – שימוע בכתב בלבד.

כפי שצוין בהחלטות ועדה קודמות, הוועדה מבינה את העומס הבירוקרטי שחוק הפיקוח מטיל על המערכת. רוחב היריעה ושיקול הדעת החריגים שניתנו לממונה, לצד העובדה שהפיקוח על מעונות היום עדיין בשלבי הטמעה, וגם זאת בשיטה שונה מהותית מהנהוגה כלפי גני הילדים ובתי הספר היסודיים – כל אלה נדרשים לעיבוד שדורש עוד זמן ולמידה. אלא כשמדובר בהחלטות שמשמעותן פגיעה בחופש העיסוק, במיוחד של אוכלוסייה חלשה, הנטל הבירוקרטי שלעצמו אינו מספיק כדי להצדיק שימוע באופן שנעשה כאן.

מעבר לכך, ההחלטה המסוימת שנחתמה על ידי הממונה אינה בהירה ומניחה בטעות כי העוררת כבר הורשעה, לכל הפחות בעבירת איומים. יש מקום להניח שמדובר בטעות סופר ובוודאי שמדובר בטעות בתום לב. באותה המידה, ובפרט כאשר מדובר בעוררת לא מיוצגת שקיים לה קושי להתגונן, ראוי שהממונה ישתמש בסמכותו וישהה את החלטתו בעצמו לפחות עד לתיקון ההחלטה.

עמדת מנהלת המעון והמפקחת מטעם רשת המעונות מציירות תמונה של עובדת מנוסה, מסורה לעבודתה ולילדים. העמדה ניתנה על ידי מי שנושאות באחריות להתנהלות תקינה של המעון ושעוקבות אחרי עבודתה של העוררת שנים ארוכות. לא ניתן לקבל התעלמות מוחלטת מטענותיהן. לפחות מכתבה של המפקחת עמד בפני הממונה קודם החלטתו. עדיין ההחלטה לא התייחסה כלל לעבודתה של העוררת במקצועה, אלא רק לשנים הרבות בהן היא עוסקת במקצוע.

ויובהר, הממונה לא טען שקיימות אצלו תלונות לגבי עבודתה של העוררת, אלא כל שנשמך עליו הוא המידע המצוין ב"תדפיס מידע פלילי" על שמה של העוררת.

היות המעון חלק מרשת ותיקה המקיימת מערך פיקוח והדרכה פנימי רב שנים, היות העובדת חלק מצוות במעון ונוכח השנים הרבות בהן עבדה במעון המסוים, מבלי שהממונה ניסה להעלות בדל טענה לתקלה בעבודת העוררת

או המעון (למעט בהסתמך על אותו תדפיס מידע פלילי בלבד) – כל אלה מצביעים על מנגנון המאפשר ניהול הסיכונים, ככל שאלה קיימים בכלל, עד לבירור מעמיק של המקרה.

החלטה

נוכח כל האמור לעיל, בהתאם לסמכותי לפי חוק בתי דין מנהליים, התשנ"ב-1992, אני מורה בשלב זה על ביצוע עיכוב החלטת הממונה עד ליום 30 במאי 2023. בתקופה זו יגיש הממונה התייחסותו בשאלת עיכוב הביצוע.

הממונה יתייחס באופן מפורט ומנומק לשאלות הבאות עד ליום 11 במאי 2023 :

נוכח העובדה שתדפיס המידע הפלילי מצביע על קיומו של תיק חקירה בלבד, האם לא נפלו טעויות בהחלטתו. אם מדובר בטעות, האם היא משפיעה על החלטתו וכיצד. אם לא, מדוע לא.

הממונה יענה בצורה שאינה משתמעת לשתי פנים, האם קיים אצלו מידע עובדתי אודות המקרה בגינו קיים לעוררת תיק חקירה, וכיצד הגיע המידע אליו. אם קיים אצלו מידע כזה, הממונה יסביר באיזה אופן ניתן להציג מידע זה לועדת הערר.

הממונה יפרט מהו המידע שקיים אצלו או שיכול להיות קיים אצלו ולהשליך לגבי עבודתה של העוררת או לגבי התנהלות המעון שביקש את העסקתה של העוררת.

הממונה יציג את דוחות הפיקוח וכיו"ב הקיימים לגבי המעון, ולצד זאת יסביר בהתייחסותו מה ניתן ללמוד מהם לגבי המעון ולגבי עבודתה של העוררת.

הממונה יצרף את הנהלים הנוגעים לטיפול במידע המצולם במעון, ויסביר בתגובתו מה התקופה בה נדרש שימור החומר המצולם וכיצד הוא נשמר ונמחק.

נוכח המפורט ברקע להחלטה זו ונוכח השאלות המפורטות בסעיף הקודם להחלטה, הממונה יענה עד ליום 11 במאי 2023 אם הוא מסכים לעיכוב ביצוע החלטתו לשנות הלימודים התשפ"ג והתשפ"ג, וזאת כל עוד לא יהיה שינוי בנסיבות או במידע הקיים אצלו. במקרה של עיכוב ביצוע בהסכמה גם לשנת הלימודים התשפ"ג ניתן יהיה לקבל את התייחסות הממונה המבוקשת לעיל עד ליום 30 בנובמבר 2023.

בסמוך לאחר קבלת התייחסות הממונה תתקבל החלטה בשאלת אפשרות הארכת עיכוב הביצוע וייקבע מועד לדיון בערר.

על החלטה זו ניתן לערער לבית המשפט לעניינים מנהליים במועד הקבוע בחוק.

ניתנה היום, יום ראשון ב' אייר תשפ"ג, 23 אפריל 2023, בהעדר הצדדים.

ענת חיים, עו"ד
יו"ר